

2. Zorg voor de veiligheid (droge voeten).

2.1. Droogmakerijen: met molens en gemalen nieuw land.

Tot eind 18^e eeuw waren provincies, waterschappen en steden de instanties die voor hun gebied het beleid bepaalden. Bij de oprichting van de Bataafse Republiek in 1795, na de inval van de Fransen, werd gekozen voor centralisering van het waterstaatsbestuur.

Brief van Amsterdam via Parijs naar Bordeaux van 24 januari 1774; te betalen port door ontvanger 30 stuivers, langstempel "D'Hollande" in boogvorm in Parijs gebruikt van 1757 - 1795

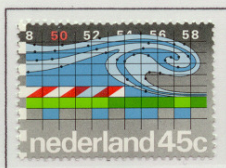
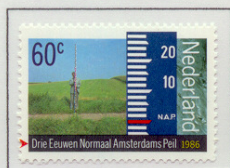

Op 24 mei 1798 werd Rijkswaterstaat opgericht, zo'n drie jaar nadat de Bataafse Revolutie met Franse steun een einde had gemaakt aan de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden.

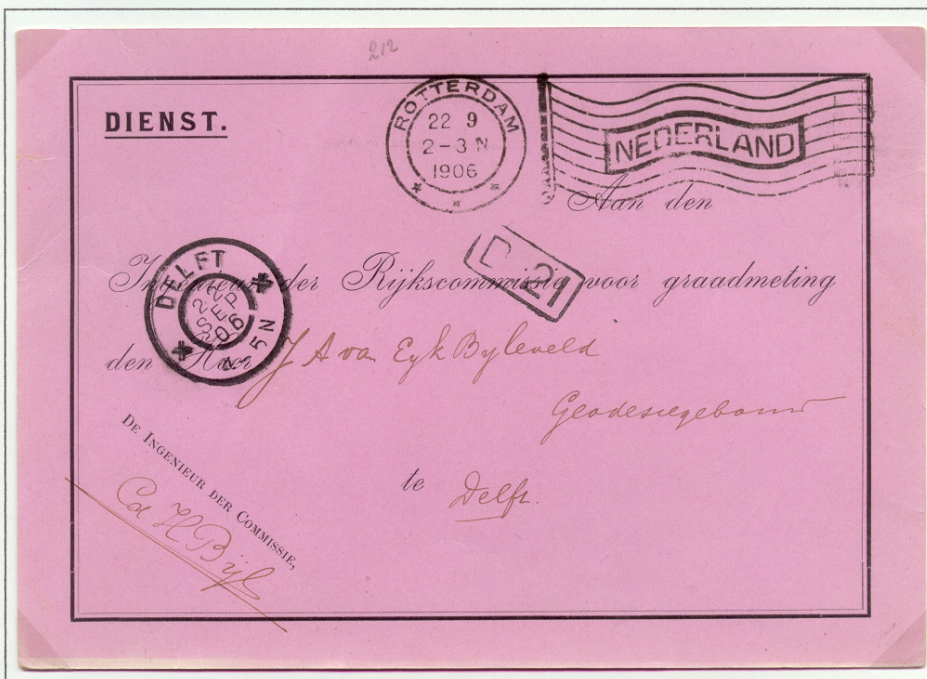
Brief (gedrukt briefhoofd Armee Infanterie de Ligne, geschreven Republique Batave) van Den Haag 18 Thermidore An 6 (5 augustus 1798); stempel Hollande Troupez Francoires (rood)

2.1. Droogmakerijen: met molens en gemalen nieuw land.

Ruim 25% van de totale oppervlakte van Nederland ligt onder de zeespiegel. Het is belangrijk om de hoogte van het land te weten om maatregelen te kunnen treffen tegen het water en om de goede dijktafelhoogte te bepalen.

De Rijkscommissie voor Graadmeting en Waterpassing was in 1879 ingesteld ter uitvoering van de landelijke Rijksdriehoekmeting en van de Rijkshoogtemeting, de (eerste) Nauwkeurigheidswaterpassing. Dienstbriefkaart van Rotterdam 22-9-1906 (vlagstempel Nederland) naar Delft 22-9-1906, portvrijdom.

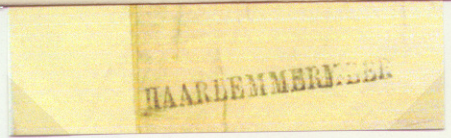
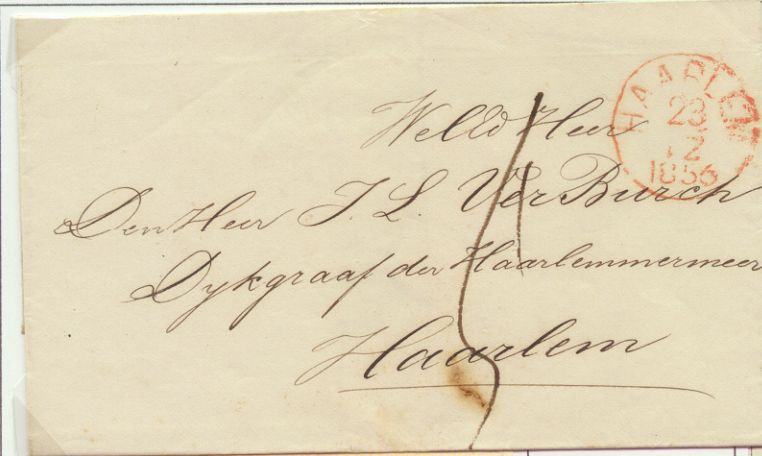
Niet voor niets is ruim 300 jaar geleden al begonnen met het vastleggen van hoogten in Nederland. Zo ontstonden er allerlei plaatselijke peilen. Bij Koninklijk Besluit van 18 februari 1818, nr. 60 werd het Amsterdams Peil tot nationale standaard verheven.

2.1. Droogmakerijen: met molens en gemalen nieuw land.

De oudste windmolen voor polderbemaling dateert uit de 15^e eeuw en worden wipmolens genoemd. Dit type heeft een driehoekige voet – het onderhuis - met daarop een rechthoekige, draaibare kast met daaraan de wieken. Onder of naast de voet zat een rad met schoepen, die het water omhoog brachten.

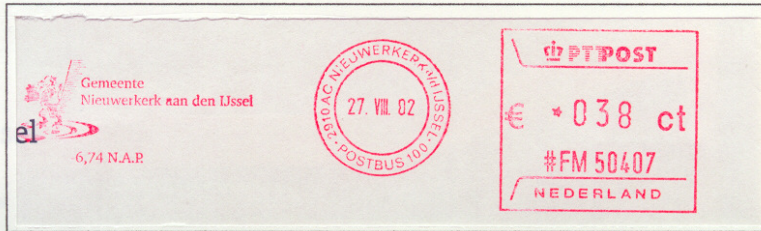

Dankzij de stoomgemalen konden in de 19^e eeuw ook grote meren worden aangepakt. Dat gold ook voor het 18.000 ha grote Haarlemmermeer, dat zo groot was dat bij stormweer schepen beschutting moesten zoeken bij Schiphol, op de plaats waar nu de nationale luchthaven Schiphol ligt.
(briefomslag aan de Dijkgraaf van de Haarlemmermeer, Haarlem 23-12-1856, langstempel op achterzijde "HAARLEMMEER".)

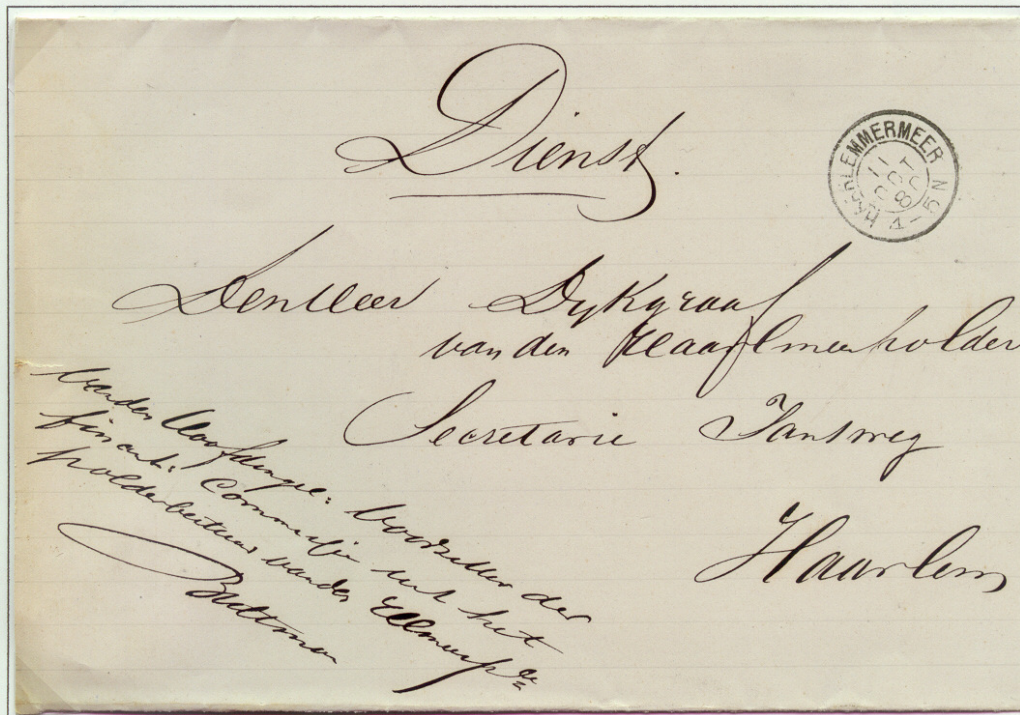

2.1. Droogmakerijen: met molens en gemalen nieuw land.

De vereniging "De Hollandse Molen" doet veel om de nog bestaande molens te restaureren en weer een functie te geven bij de bemaling van de polders.
 (de wieken zijn verkeerd om getekend en de stelling (d.i. het balkon) heeft geen stutten gekregen)

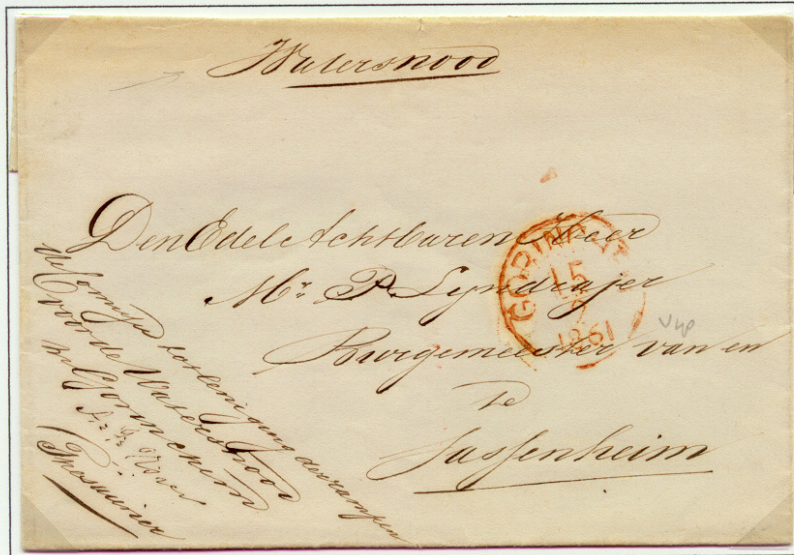
Het laagste punt van Nederland is een hectare grasland in de Zuidplaspolder te Nieuwerkerk aan de IJssel en kreeg op 29 juni 1995 een hoogte van 6,74 m onder NAP, in 2005 na de correctie van de 5^e Nauwkeurigheidswaterpassing veranderd in 6,76 m onder NAP.

Voor de waterhuishouding van de polders dragen waterschappen de zorg, zoals het waterschap "de Haarlemmermeerpolder". Op dit moment valt deze polder onder het Hoogheemraadschap van Rijnland. Dienstomslag van Haarlemmermeer 11-10-1880 (tweeletterstempel met kleinrond karakters 4-5NI; kreeg klein rond in 1882) naar Haarlem.

2.2. Bescherming tegen overstromingen van rivieren.

Een ander aandachtspunt van Rijkswaterstaat is de beveiliging tegen hoogwater en stormvloed op rivieren en het IJsselmeer. Het rivierengebied werd in het verleden door vele overstromingsrampen getroffen. Ook in 1861 was dat het geval.

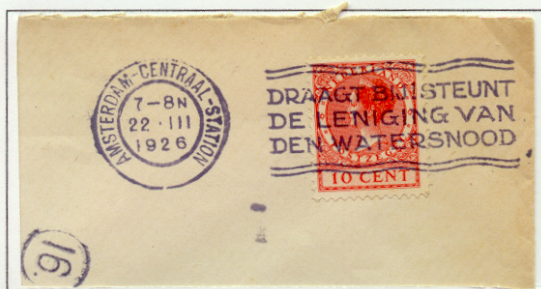
Pre-filatelistisch vouwbrief van 15-2-1861, betreffende bijdrage watersnood; (1° postzegel van Nederland is van 1852, maar het werd pas in 1871 verplicht om vooraf te frankeren. De eo-filatelie eindigt dan ook in 1871)

De dijkbreuken van 1925-1926 ontstonden bij hoogwaterstanden op de rivieren na langdurige regenvol. De bevolking werd ook toen om geldelijke steun gevraagd, evenals door het kopen van een briefkaart.
(particuliere briefkaart met bijbetaling)

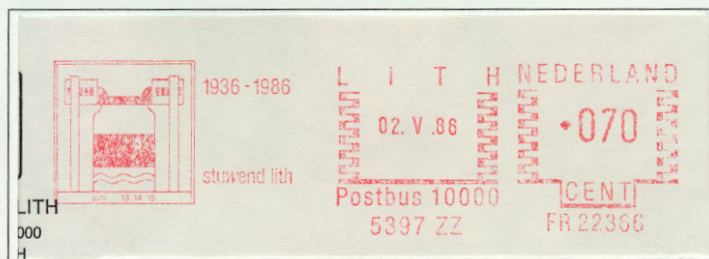
2.2. Bescherming tegen overstromingen van rivieren.

De bevolking werd in Nederland ook door middel van een frankeerstempel om geldelijke steun gevraagd. In België werd in dat zelfde jaar dat gedaan voor frankeerzegels. (*foutje extra rode streep*)

Er werden overlaten aangelegd, zoals de Baardwijkschen Overlaat; bij hoge waterstanden in de Maas stroomde het water hier na toe, zodat elders geen dijkdoorbraken plaatsvonden. Belangrijk was dat de waterstanden bij gehouden werden. (*Rivierbericht waterstanden Baardwijkschen Overlaat, Drunen 26-2-1897 naar Crevecouer (Hedel, 26-2-1897), portvrijdom.*)

Om de rivieren te kanaliseren, waardoor de waterstand gereguleerd kon worden en de scheepvaart doorgang kan vinden, werden stuwen gebouwd, zoals bij Lith in de rivier de Maas.

2.2 Bescherming tegen overstromingen van rivieren.

Als de rivierdijk van de rivier de IJssel na de sluiting weer gedicht was, werd dit door de bevolking uitbundig gevierd.

(Dienstbrief gemeente Ooststellingwerf, portvrijdom met gelegenheidsstempel 18 augustus 1956.)

De dreiging van het hoge water in 1993 en 1995 kwam als een verrassing. De Rijn en de Maas hadden te kampen met ernstige wateroverlast.

Overstromingen en extreme hoge waterstanden van de rivieren hebben geleid tot een gigantische uitdaging. In de uitvoeringsplannen wordt samen met natuurbeschermingsinstanties en andere belangengroeperingen veel zorg besteed aan de ecologische waarde van het rivierlandschap.

2.2. Bescherming tegen overstromingen van rivieren.

A nu se uita
Marile Inundații din Timiș
Aprilie - Iunie 2005

Consiliul Județean Timiș - Asociația Filatelică „TIMIȘOARA”

ROMÂNIA 50 bani

Destinatar _____
_____
_____

Codul	Localitatea
-------	-------------

Langs de grote rivieren werden de bewoners van enkele polders geëvacueerd. Nederland bleef gelukkig bespaard van echte overstromingen, wat echter niet gold voor landen ten oosten van ons; vooral in de voormalige Oostbloklanden kwamen vele huizen onder water te staan.

AEROGRAFME / PRIORITYBLAD

PRIORITY
PRIORITAIRE

130 c

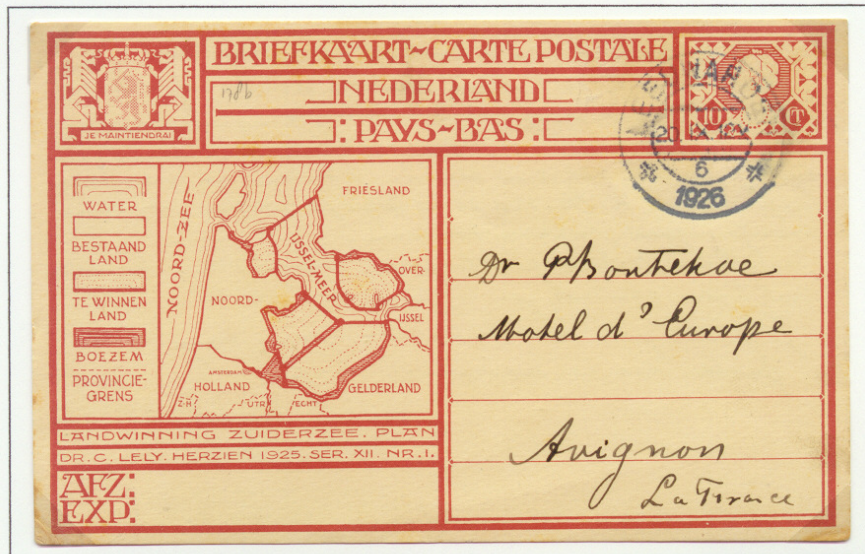
NEDERLAND

_____
_____
_____

De eeuwige strijd van Nederland tegen het water wordt veelal uitgebeeld door de molens van Kinderdijk, ir. C. Lely en de stormvloedkering in de Oosterschelde.

2.3. Zuiderzeewerken: de afsluiting van het IJsselmeer.

In 1667 verraste Hendrik Stevin vriend en vijand met een opmerkelijk plan. Hij stelde voor de Zuiderzee van de Noordzee af te sluiten. Wat Stevin bedacht had, kon ir. C. Lely, die het plan verder uitwerkte, op 13 juni 1918 als minister van Waterstaat beleven, toen door het parlement zonder hoofdelijke stemming de Zuiderzeewet werd aangenomen.

De door Prof. H.A. Lorentz (1853-1928) ontwikkelde rekenmethode werd de grondslag voor stromings-toestanden en waterhoogten. Daarvoor waren modelproeven noodzakelijk, die eerst in Karlsruhe plaats-vonden en later bij de Technische Hogeschool te Delft. Pas in 1927 werd in Delft het Waterloopkundig Laboratorium opgericht.

Met de goedkeuring door de Kamer werd het pad geëffend voor het aanleggen van de 30 km lange Afsluitdijk. Op 28 mei 1932 kon het laatste gat in de Afsluitdijk worden gedicht en ontstond het IJsselmeer als zoetwaterreservoir. In één keer werd de gevaarlijke lengte kustlijn van Nederland met 300 km verkort.

2.3. Zuiderzeewerken: de afsluiting van het IJsselmeer.

De enige Zuiderzeepolder is de Wieringermeer, omdat deze al in de Zuiderzee was aangelegd, nog voor de Afsluitdijk was gesloten. In 1931 werd begonnen met de bouw van het dorp Wieringerwerf in het kader van een werkgelegenheidsproject. Op 1 juli 1941 werd Wieringermeer een zelfstandige gemeente.

Door de droogmaking van de polders (Wieringenmeer 1930, Noordoostpolder 1942, Oostelijk- en Zuidelijk Flevoland 1957/1968) kreeg ons land er veel cultuurgrond bij en konden nieuwe steden worden gebouwd.

De Noordoostpolder was strikt de eerste IJsselmeerpolder. Op 2 januari 1936 werd met de voorbereidende werkzaamheden begonnen door de directie van de Wieringermeer, Noordoostpolderwerken. De polder viel officieel droog op 9 december 1942.
 Enveloppe directie Wieringermeer van Ministerie van Verkeer en Waterstaat (Kampen, 21-8-1947), per 28/2/1947 opvolger van het Ministerie van Openbare Werken en wederopbouw, portvrijdom.

2.3. Zuiderzeewerken: de afsluiting van het IJsselmeer.

Het Openbaar Lichaam Zuidelijke IJsselmeerpolders (OL ZIJP) vormde tussen 1955 en 1996 het bestuur van het Markermeer en de Oostelijke en Zuidelijke Flevopolder in die gebieden, waar nog geen gemeente was ingesteld. Het OL ZIJP werd bestuurd door een landdrost.

Als in 1957 Oost-Flevoland droogvalt, zal het nog tien jaar duren voor de eerste bewoners zich in de plaats Lelystad vestigen. Op 1 januari 1980 wordt Lelystad een gemeente. Daarvoor viel Lelystad bestuurlijk onder het OL ZIJP.

In de Romeinse tijd was het huidige IJsselmeer een klein binnenmeer. "Flevo" noemden de Romeinen het meer dat via een rivier met de Noordzee was verbonden. Op 9 januari 1986 werd de 12^e provincie van Nederland met de naam Flevoland ingesteld.

Postwaardestuk: bijzondere briefkaart gewijd aan de nieuwste provincie met op de linkerkzijde van de kaart een gedeelte van het Staatsblad nr. 354 uit 1918 afgedrukt; ook staan 2 pioniers van het eerste uur afgebeeld, de Drontenaren E. de Boer en W. Edink van de afdeling Landmeten van de RIJP

2.4. Deltawerken: De Delta weer veilig.

In de nacht van 31 januari op 1 februari 1953 werden grote delen van Zeeland, Zuid-Holland en West Brabant door een angstwekkende stormvloed overspoeld. Er kwam direct veel hulp op gang van militairen en allerlei soorten schepen voeren naar het rampgebied om mensen te redden

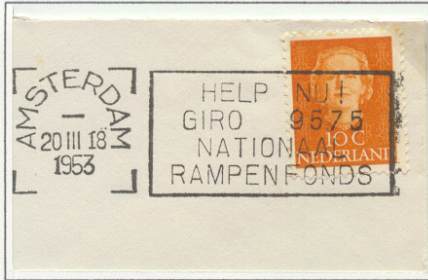
Ook het Rode Kruis zette zich volledig in bij het reddingswerk. Het hospitaalschip "de Hoop" was o.a. wekenlang in het rampgebied om hulp te bieden.

Er werden verschillende stormrampzegels uitgegeven, zowel in Nederland als in de Overzeese gebiedsdelen ten bate van het Nationale Rampenfonds. Luchtpost van Haarlem naar USA 1-4-1953 (port buitenland 20 ct, 1° gewichtsklasse + luchtpost per 5 gr. 30 cent)

2.4. Deltawerken: De Delta weer veilig.

Door middel van twee vlagstempels werd de bevolking opgewekt watersnoodzegels te kopen en bijdragen te geven aan het Rampenfonds.

In het buitenland was veel medeleven met de slachtoffers van de watersnood. Denemarken en IJsland gaven toeslagzegels uit voor hulp aan de slachtoffers.

Met zandzakken werden de eerste gaten in de doorgebroken dijken gedicht.
kleurenproef

*Curcubeul Speranței,
singurul pod ce nu poate fi luat de ape!*

Carte poștală

Destinatar:

Expeditor:

50 Bani
ROMANIA

Inundații - Iulie 2005

RO
POSTA ROMÂNĂ
Cod 071/2005

Ook het buitenland heeft op zeer genereuze wijze hulp geboden door vele militaire hulpkrachten, materieel en gelden beschikbaar te stellen.

2.4. Deltawerken: De Delta weer veilig.

FORMULIER TOT MEDEDELING VAN ADRESWIJZIGING,
TELEFOONNUMMER, E.D.

De Heer .....
Mevrouw .....
Mejuffrouw .....

.....

.....

Terwijl het herstel van de overstromingsramp nog in volle gang was, bracht de op 21 februari 1953 geïnstalleerde Deltacommissie al snel de eerste adviezen uit. De Deltawet van 8 mei 1958 vormde de wettelijke basis voor de uitvoering van de werken en de verdeling van de kosten.

De Deltacommissie kwam binnen het jaar met de aanbeveling om de monden van Haringvliet, Brouwershavense Gat, Veerse Gat en Oosterschelde af te sluiten. Om ontoelaatbare stroomsnelheden in de tussenwateren te vermijden, moest een aantal secundaire dammen worden gebouwd, nl. in de Zandkreek, de Krammer, de Grevelingen en het Volkerak

Met de uitvoering van de Deltawerken werd binnen Rijkswaterstaat de Deltadienst opgericht

2.4. Deltawerken: De Delta weer veilig.

Het Kon. Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI) heeft ook een belangrijke bijdrage geleverd aan de totstandkoming van de Deltawerken. Goede, betrouwbare weersvoorspellingen waren onmisbaar tijdens de uitvoering. *(dienstpost had tot 1 januari 1984 portvrijdom)*

Al in 1958 werd een beweegbare stormvloedkering in de Hollandse IJssel bij Krimpen in gebruik genomen. Hierdoor was het gevaar voor het hart van de Randstad Holland bij een doorbraak van de IJsseldijken afgewend. De Stormvloedkering Nieuwe Waterweg completeerde in 1997 de totale Deltawerken.

Tijdens de aanleg van de Deltawerken werd de Nederlandse bevolking opgeroepen dit belangrijke waterbouwwerk met eigen ogen te komen bekijken.

2.4. Deltawerken: De Delta weer veilig.

Met de opening van de pijlerdam in de Oosterschelde door koningin Beatrix op 4 oktober 1986 waren de Deltawerken voltooid. Zeeland was veilig!!!

Maximumkaart pijlerdam Oosterschelde, Burgh-Haamstede, 7-10-1986

Door bouw van de pijlerdam is een uniek zoutwatergebied (internationaal wetland) met grote betekenis voor het milieu en de visstand bewaard gebleven, dat op voldoende kwaliteit worden gehandhaafd.